

Provokant

Dialogoog voor een gezonde maatschappij

Vlucht uit onzichtbare mist

Een interview met het magazine Provokant, Dr. Birgit Stocker, voorzitter van de “vereniging voor Elektrotechnisch gevoeligen eV”, München. Electrogevoeligen: een beetje gek, of het topje van een ijsberg? Discussie over mobiel bellen kan niet worden gestopt.

Bij twijfel over het risico hadden we in ons laatste nummer een artikel overgenomen, die een discussie over de gevaren van mobiele straling zou moeten starten. Wij zijn niet de eersten en niet de enigen die dit thema op zich nemen. Toch lijkt de realiteit te zijn om eventuele bezorgdheid weg te nemen. In Finland – het thuisland van Nokia – zijn er al meer mobieltjes dan inwoners. Maar iedere gang door voetgangersgebieden laat zien dat wij ze snel inhalen. We vragen ons af hoe we twintig jaar geleden überhaupt met elkaar konden communiceren en grip houden op ons werk, ons dagelijks leven? Zonder een mobieltje? Nogmaals, deze triomf van de technologie lijkt niet te stuiten. Waarover echter en vooral over wie is deze overwinning? In het laatste decennium waren de duizenden burgerinitiatieven in Duitsland, die het opbouwen van gsm-antennes wilden voorkomen en daarmee de blootstelling aan elektromagnetische straling wilden verminderen – met enkele uitzonderingen - zonder succes. Omdat ze niet juist waren? Of omdat ze het niet kregen?

Onder de ondanks alles onvermoeibare onderzoekers hoort Dr. Birgit Stocker, een moedige vrouw uit Zorneding, voorzitter van de Vereniging voor Electrogevoeligen eV. En de federatie Electrosmog eV. Sinds 1989 adviseert, begeleidt en ondersteunt zij mensen die ernstig lijden door mobiele telefoonstraling en andere elektromagnetische invloeden. Mevrouw Stocker publiceerde in 2007 bij uitgeverij Shaker Verlag Achen het boek “Elektrosmog – een reëel gevaar”. We spraken met haar daarover.

Provokant: Dr. Stocker, waarom heeft u dit boek geschreven?

In mijn boek ben ik uitvoerig ingegaan op de verschillende symptomen, die zichtbaar worden wanneer onze lichamen op kunstmatige elektromagnetische straling reageren. De reacties zijn zeer divers en variëren van overmatige gevoeligheid via allergieën tot zware ziektes. Ik heb me meer dan 15 jaar met dit probleem bezig gehouden en tijdens deze bezigheden tot de dag van vandaag bijna 4000 gevallen aangetroffen. Ik weet over wat voor lijden ik het heb.

Weten de artsen dit nu ook?

Meestal niet. Men kan de doktoren die er wat van begrijpen misschien op twee handen tellen. Meestal zijn dat artsen die een goede extra training hebben gehad. In de medische studies bestaat elektrische gevoeligheid gewoon niet. Daar komt bij, dat therapeutisch weinig of niets tegen de symptomen kan worden gedaan. U kunt de betrokken mensen wel adviseren: “zet in uw huis, waar mogelijk, alle bronnen van straling uit!” Maar wat is het nut daarvan, als de buurman naast, onder of boven dag en nacht zijn draadloze telefoon aan heeft staan? En de vier of meer antennes op het dak van een flat dichterbij dan 200 meter staan?

Men hoort echter steeds weer ter geruststelling dat de blootstelling aan straling niet zo hoog is

Misschien kan dat voor een enkele stralingsbron gelden, maar het netwerk van bronnen is steeds dichterbij geworden. Het aantal zenders neemt toe en vooral het aantal gebruikers. Er zijn minder gaten en niches. Het is het aantal wat er toe doet.

Is de belasting nauwkeurig te meten?

Ongetwijfeld. Maar tot nu toe was het alleen mogelijk om de belasting van slechts één bepaald apparaat te meten. En die lag dan vaak lager dan de wettelijk toegestane limiet. Afgezien van het feit dat die limieten te hoog zijn, is de som en het 'samenspel' van veel verschillende stralingsbronnen om ons heen het echte probleem. Dat geeft een ongelooflijke potentie. En godzijdank hebben we nu heel goede meetinstrumenten die zelfs de potentiering aangeven.

Blijkbaar lijkt het er op dat het bij de meeste mensen allemaal niets uitmaakt.

Schijn bedriegt. De stresshormonen die door elektromagnetisme worden opgewekt, kunnen bij iedereen herkend worden. Het is alleen de vraag hoe lang het lichaam deze aanvallen kan pareren. En met hoeveel andere factoren heeft de mens nog meer te strijden: met milieuproblemen, met foute voeding, te weinig beweging, sociale conflicten, en psychische problemen, enz. Verder is het zo dat niet iedereen zo gevoelig reageert. En wie niets merkt, belast zichzelf natuurlijk volledig. Nu kan hij nog lachen over hen die gevoelig zijn, en misschien zelf een beetje gek lijken. Maar op een bepaald moment in zijn leven komt ook bij hem de grote ineenstorting: kanker, diabetes, hartaanval of veel meer.

Zou het kunnen zijn, dat mensen met elektrogevoeligheid beschikken over een waarschuwingslampje en op die manier zelfs in het voordeel zijn?

Als er voor hen een reële uitweg zou zijn, zou het echt een voordeel zijn. Maar deze uitweg is slechts beperkt en steeds zeldzamer. Steeds meer getroffen en ontvluchten de stad en de verraderlijke onzichtbare mist. Vaak zoeken zij hun toevlucht in beboste streken, waar nog stralingsarme gebieden zijn. Of ze trekken zich terug in hun kelder om nog min of meer te kunnen slapen. Ik ken een professor die een prachtige villa had gebouwd. De mobiele straling dwong hem echter het begeerde huis leeg te laten staan en in het souterrain te gaan wonen.

Dus het treft niet alleen de 'kleine lui'?

Absoluut niet. Er zijn ook meer en meer bekende persoonlijkheden die er tegen moeten vechten. Zij vormen natuurlijk een uitzondering en passen niet echt in het beeld. De voormalige Noorse premier Brundtland, die later de WHO in Geneve leidde, is er ook door getroffen. Ik realiseer me, dat het noodgedwongen afzien van een mobieltje voor zo'n functie niet meer te doen is. Voor die getroffen, die onder wat normalere omstandigheden hun brood moeten verdienen, betekent een dergelijke gevoeligheid of zelfs 'elektroziekte' een volledige sociale uitsluiting.

Hoe ziet hun fysieke veiligheid eruit, als de gezondheidsschade geen werk meer toelaat?

Er wendden zich – nog steeds – elektrosmog slachtoffers tot onze vereniging. En we kunnen nog een manier vinden om de meesten van hen alsnog aan een goede AOW te helpen. De AOW erkent de noodzaak meestal wel, maar de werkelijke oorzaak wordt nooit genoemd. Tot voor kort noemt men het in de regel een psychische aandoening. Maar daar willen gelukkig ettelijke verantwoordelijke artsen niet meer aan meedoen. Daarom verdonkeremaant men deze kwestie liever.

We nemen dus aan de overgrote meerderheid van de bevolking het niets uitmaakt, maar slechts een kleine groep van zeer kwetsbare mensen. Zouden beide partijen – de getroffen en de telecomindustrie – niet beter gediend zijn met een goede verzekering voor aanspraken op schadevergoeding?

Dat had u gedacht De situatie is heel anders. Wetenschappelijke instituten roepen vaak genoeg dat mobiele telefonie volstrekt ongevaarlijk is, waarbij ze alleen kijken naar de thermische effecten. Toch verzetten zich naar mijn ervaring de belangrijkste verzekeraars ronduit daarvoor garant te staan. Van de Swiss Reinsurance bijvoorbeeld, kwam vanaf het begin al een categorisch 'nee'. De reden: het risico is te groot!

U weet dat uit de 'eerste hand'?

Ja natuurlijk. Op een officieel evenement in het centrum van München, waar ik aanwezig was, heeft een medewerker van de verzekering dit heel openlijk erkend. Letterlijk zei hij: "We wisten vanaf het begin wat voor een gevaarlijk ding dit is. Daarom hebben wij het direct uitgesloten om welk bedrijf dan ook te verzekeren". Men houdt alle relevante onderzoeken ook goed in de gaten. Dus als onze waarschuwingen en beschuldigingen echt zo ongegrond zouden zijn als u stelt, dan begrijpen de verzekeringsmaatschappijen mar weinig van een goed ondernemerschap.

Heeft u ooit de vertegenwoordigers van de telecomindustrie uitgenodigd om hen een concreet beeld te geven van het lot van uw leden?

Ja, meermaals. Het had echter geen zin. Je hoort steeds weer dezelfde beweringen: de onderzoeken waren volledige geruststellend.

En is dat zo? Wat zeggen de wetenschappers?

Het landschap van de onderzoeken op dit gebied is verdeeld. Men moet altijd in gedachten houden door wie de onderzoeken betaald worden. En de waarheid kan nooit door een meerderheid van stemmen naar boven komen.

Ik ken heel wat competente natuurkundigen die ons probleem serieus nemen en waarschuwen voor de gevaren voor de volksgezondheid. In Duitsland hebben wij zelf een groot onderzoeksprogramma met 51 studies opgezet en begeleid. En zelfs met verschillende universiteiten.

Met welk resultaat?

Het bevestigt onze vrees. Zulke resultaten worden alleen maar als 'aanwijzingen' voor de mogelijkheid van gezondheidsschade geïnterpreteerd. En die tellen niet mee als bewijsmateriaal voor en rechtbank. Men moet doorgaan met onderzoek.

Wat zeker geen kwaad kan.

Alleen moet men daarmee niet gesust worden. Want wetenschappelijke kennis over hoe dicht de komende 'mist' van elektromagnetische velden schadelijk zijn voor de burgers, zijn nu al aanwezig. We kennen het mechanisme van het effect op het menselijk lichaam. Nu moet daar beslist aan gekoppeld en onderzocht worden wat er in detail plaatsvindt: in de weefsels, cellen, hun membranen, de celkernen en organen.

En welke positie nemen de politieke beslissers hierover in?

Ik durf te zeggen dat de meerderheid van hen het al weet. In persoonlijke gesprekken heeft men mij dat al herhaald, met het onderliggende excuus dat ze 'aan handen en voeten gebonden' zijn.

Zouden de toekomstige en wellicht zelfs de huidige jongere generatie het roer nog omgooien?

Daar ben ik niet zo zeker van. Kleinkinderen doen het niet altijd beter. Ik was ontgoocheld door een blijkbaar typische redenering van een van mijn bekende studenten, die haar doctoraal schrijft over de klimaatverandering. Zij vond dat we al met teveel mensen op deze aarde leven. En als binnen 13 jaar de grote crash zou komen, dan zouden we daardoor eindelijk minder mensen krijgen. En dit was het algemene idee van haar instituut. Een stelling die ik het liefst niet wil geloven.

Moet bij alle nodige kritiek ook niet een rol spelen, dat tegenwoordig in noodsituaties de mobiele telefoon levens kan redden?

Dat zou ik niet willen ontkennen. Maar hoe ziet de realiteit eruit? Tegenover die situaties waarin de greep naar een mobieltje hulp brengt of zelfs levens redt, staan de vele gezondheidsproblemen, waarvan velen hun schade niet overleven.

U denkt dat het evenwicht niet klopt?

Precies! En bovendien het zou sprookjes vertellen zijn, als iemand beweert dat de landelijke mobiele telefonie ontworpen zou zijn om levens te redden. Er zou geen enkel mobieltje gebouwd worden, als er geen geld mee te verdienen was. De gezondheid van de mensen speelt in financiële zin meestal geen rol. En dat is niet alleen bij mobiele telefonie zo.

Oké, mee eens. Maar de technologische ontwikkeling heeft feiten gebracht, die niet zo gemakkelijk te terug te draaien zijn, zonder dat het hele gebouw van ons moderne leven zou gaan wankelen. Ziet u de technische oplossingen voor het minimaliseren van elektromagnetische straling moeilijk te reduceren?

Dat is weliswaar moeilijk, maar er zijn internationale ervaringen, dat het kan. Neem bijvoorbeeld Dubai. Over de situatie daar en de wereldwijde economische achtergronden wil ik niets zeggen. Slechts een ding: Er is natuurlijk ook mobiele telefonie. Maar men heeft de zendsterkte zodanig verlaagd, dat alleen buitenshuis mobiel gebruik mogelijk is. Binnenshuis belt men via het vaste net. En dat is echt redelijk, nietwaar? Er zijn zelfs landen waar je als bezoeker je mobieltje af moet geven, tot men weer terugreist.

Maar het is moeilijk voor te stellen dat de overgrote meerderheid van gsm-gebruikers zich het gemak van potentieel stabiele mobiele communicatie niet laat afnemen, althans niet zonder noodzaak. Is er wellicht een oplossing te vinden in het ontwikkelen van verbindingen via echt veilige straling?

Een fysicus, die zich intensief met deze kwestie bezig houdt en onze inspanningen actief ondersteunt, informeerde ons over opmerkelijk onderzoek in Japan. Ook hier [in Duitsland vert]zijn er alternatieve overwegingen. Men overweegt om de gebruikte elektromagnetische golven niet meer te pulsen, andere frequenties te gebruiken of in plaats van microgolven met lichtgolven te werken. Dat is allemaal erg interessant. Maar we moeten blijven opletten daarbij de natuurlijke straling voor ons als levende wezens niet onnodig te vervuilen.

Wat vindt u van de inspanningen om een te sterk elektromagnetische straling af te schermen?

Heel weinig. Menig getroffene hoopt nog op een chip of kastje dat je om je nek kunt hangen. Meer dan een placebo effect kunnen we er niet van verwachten. Zolang de fabrikanten van deze zeker niet goedkope producten hun technologie niet prijsgeven, en deze dingen in de meest ware zin van het woord 'zwarte dozen' blijven, kan ik er alleen maar voor waarschuwen. Het principe, dat door de uitstoot van extra trillingen, gebaseerd op kwarts, de schadelijke elektromagnetische golven te neutraliseren of te verzachten, is misschien niet

onjuist, maar is nauwelijks onderzocht. En niemand weet hoe die extra trillingen op ons inwerken.

En verschillende varianten van de kooi van Faraday?

Allereerst komen die van pas – als het überhaupt mogelijk is – voor Hertzgolven, niet voor Longitudinaal (de Tesla-golven) die altijd mede van de partij zijn. Een deskundige vertelde me ook dat in feite voor elk van de frequenties een speciale afscherming nodig is. Maar er blijft nog steeds een algemeen probleem: de toenemende ‘sluier’ van elektromagnetische straling beschadigt niet alleen mensen, maar ook dieren en planten, zelfs de hele natuur. Onze aarde kunnen we moeilijk in een kooi zetten.

U blijft compromisloos tegenstander van mobieltjes?

Zolang zij leed brengt voor mensen en de natuur beschadigt, ja! Maar ik wil hier duidelijk stellen: Ik ben niet tegen technologische vooruitgang. Ik was een van de eersten die een mobieltje kocht. Totdat ik met de gevolgen geconfronteerd werd, ook heel persoonlijk. Alleen: moeten daarom alle technologische ontwikkelingen zonder echte noodzaak steeds massaal gebruikt worden, simpelweg omdat het een lucratieve zaak is? Moeten mobieltjes en massa elektronisch speelgoed tot de uitrusting van kinderkamers behoren?

De dwang van het maakbare kennen we ook bij bedreigende uitvindingen.

Helaas! De GSM is een prachtige technologie. Er zullen in de toekomst absoluut ook oplossingen komen, die voor het leven op aarde goed te hebben zijn. Maar die hebben we nog steeds niet. En tot zolang pleit ik sterk voor terughoudendheid, althans wat de massale introductie van deze technologie betreft. Zeker voor de komende tijd. De vooruitgang van onze beschaving komt daarmee niet in gevaar. In tegendeel, het zou veiliger zijn, omdat we schade voor de maatschappij afwenden. Het is niets anders als een berg beklimmen. Soms moet men een stukje terug om de top te bereiken.

Dr. Stocker, bedankt voor het interview.

Biografie

De politicoloog, doctor in de filosofie, Birgit Stocker houdt zich al twintig jaar bezig met gezondheidspolitik, vooral ten aanzien van alternatief medische patiënten-initiatieven. Daarbij komt zij nadrukkelijk op voor die burgers, die lijden onder de negatieve gevolgen van missers in onze chemische en elektrotechnische maatschappij. Daartoe behoren ook amalgaam-gevoeligen, net zoals chemisch- en elektrogevoelige of -zieke mensen. Samen met vertegenwoordigers van de Duitse Bondsdag, milieu-activisten, artsen en milieu-organisaties behoorde zij in 2000 tot de oprichters van de beweging “Milieu en gezondheid”. Sinds 1996 gaat zij uitvoerig in op het thema elektrosmog.